

การวิเคราะห์วรรณศิลป์ในเพลงแรป ของปู่จ่าน ลองไมค์

An Analysis of Literary Language in Rap Songs of “Phujhan Long Mic”

วารางคณา ปัญญามี่* | WARANGKHANA PANYAMEE

ABSTRACT

This article is an analysis of literary language found in eight rap songs composed by Phujhan Long Mic, a Thai folk-rap artist, focusing on two literary aspects: the language system and emotional expression. The former deals with the study of word selection and levels of meaning; the latter concerns Thai Literature Rasa (sentiments). The results revealed that in terms of word selection, two prominent techniques were found; namely, 1) word variation, which was considered well-selected, suitable for conveying the music mood, and 2) diverse intonation, both consonants and vowels, together with compounds. Regarding the levels of meaning, moreover, certain figures of speech, including simile, metaphor, hyperbole, allusion, as well as the use of symbols – both personal and universal – were found. As

* อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา E-mail : warangkhan_16@hotmail.com

to emotional expression, Saowarotchani Rasa (admiring beauty) was found in five songs, whereas the three others depicted one Rasa each, that is, Naripramot Rasa (courting women), Phirotwathang Rasa (chiding), and Sallapangkaphisai Rasa (lamenting) respectively. This indicated that Phujhan Long Mic's compositions put more emphasis on admiring the beauty of humans, lives, and society rather than on universal emotions. The characteristic of Rap song is similar to another literary works.

Keywords: Literary Language, Rap, Phujhan Long Mic

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการศึกษาวิเคราะห์วรรณศิลป์ในเพลงแรป (rap) ของปู่จ่าน ลองไมค์ ศึกษาจาก 8 เพลง โดยมุ่งศึกษาวรรณศิลป์ 2 ส่วน คือ ระบบภาษา และการแสดงอารมณ์สะท้อนใจ ระบบภาษา อันได้แก่ วรรณศิลป์ระดับคำและวรรณศิลป์ระดับความ ส่วนการแสดงอารมณ์สะท้อนใจ อันได้แก่ รสวรรณคดีไทย ผลการศึกษาพบว่า วรรณศิลป์ระดับคำที่เด่นชัดได้แก่ 1) การสรรคำที่ปรากฏการใช้คำสละสลวย และเหมาะสมกับการสื่ออารมณ์เพลง 2) การเล่นคำเล่นเสียง ที่มีทั้งการเล่นกับพยัญชนะและสระ รวมถึงมีคำซ้อนที่ช่วยทำให้เกิดความไพเราะ วรรณศิลป์ระดับความพบการใช้ภาพพจน์ ทั้งอุปมา อุปลักษณ์ อดิพจน์ และปฏิรูปพจน์ รวมถึงมีการใช้สัญลักษณ์ที่มีทั้งสัญลักษณ์ส่วนตัวและสัญลักษณ์สากล ในส่วนแสดงอารมณ์สะท้อนใจ พบว่ามี 5 เพลงที่ปรากฏรสวรรณคดีเสาวรจน์ ส่วนเพลงที่ปรากฏนารีปราโมทย์ พิโรธวาทัง และสัลลาปังคพิสัย ปรากฏรสวรรณคดีละ 1 เพลง สะท้อนให้เห็นว่า ปู่จ่าน ลองไมค์ ให้ความสำคัญกับการสร้างเพลงที่เน้นอารมณ์ชื่นชมความงามของผู้คน ชีวิต สังคม มากกว่าอารมณ์สากลทั่วไป เพลงแรปจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับวรรณกรรมประเภทอื่น

คำสำคัญ วรรณศิลป์ แรป ปู่จ่าน ลองไมค์

บทนำ

เพลงแรป (Rap) เป็นเพลงประเภทหนึ่งที่รับเข้ามาสู่สังคมไทยตามยุคสมัยและได้รับความนิยมมากขึ้น การเสกเพลงแรปสามารถสร้างสุนทรียะให้ผู้ฟังได้ไม่ต่างจากเพลงประเภทอื่น เพราะกระบวนการประกอบสร้างเพลงนั้นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ ดังที่ เจตนา นาควัชระ (2542 : 2-4) ได้กล่าวว่า บทเพลงเป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่งที่ผู้ประพันธ์สรรค์สร้างขึ้นให้ประสานกับทำนองดนตรี วรรณกรรมเพลงเป็นวรรณกรรมที่ได้รับความนิยมไม่แพ้วรรณกรรมประเภทอื่น และยังมีลักษณะเฉพาะต่างจากวรรณกรรมลายลักษณ์ในแง่ที่เสกด้วยการฟัง

ธเนศ เวศร์ภาดา (2549 : 12-13) กล่าวว่า งานประพันธ์ที่มีความลึกซึ้ง จำเป็นต้องอาศัยหลักเกณฑ์ และความรู้มาช่วยอธิบาย จึงจะได้ซาบซึ้งในอรรถรส ซึ่งเพลงก็ถือเป็นงานประพันธ์ประเภทหนึ่งที่สามารถสร้างความซาบซึ้ง ตรึงใจให้กับผู้ฟังได้หากมีองค์ประกอบที่ดี และจะกลายเป็นผลงานอมตะที่ทุกคนในสังคมกล่าวขานถึงได้ ดังนั้น เมื่อมองว่าเพลงเป็นงานประพันธ์อีกรูปแบบหนึ่งที่สร้างจากภาษาและกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยมีจุดประสงค์หลักเพื่อความบันเทิง เพลงในปัจจุบันมีมากมายหลายประเภททั้งเพลงลูกทุ่ง เพลงลูกกรุง เพลงเพื่อชีวิต เพลงไทยสากล เพลงแต่ละประเภทมีรูปแบบเฉพาะตัวในการสื่อสาร ด้วยเหตุที่มีรูปแบบการถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความคิด ความรู้สึก ความต้องการ และแรงขับบางประการจากเบื้องลึกในจิตใจของผู้สร้างสรรค์ผ่านภาษาที่มีชั้นเชิง สีส่า การใช้คำสื่อความหมายต่าง ๆ เพื่อสร้างความสะเทือนใจให้เกิดกับผู้ฟังจึงไม่ต่างจากบทกวี เรื่องสั้น หรือวรรณกรรมประเภทอื่น

เพลงแรปเป็นแนวเพลงที่ยังไม่ได้รับความนิยมมากโดยทั่วไปในสังคมไทย เพราะผู้คนในสังคมยังคงมีความคิดเกี่ยวกับภาพลักษณ์ของเพลงแรปและศิลปินแรปในแง่ลบอยู่บ้าง แต่ปัจจุบันเพลงแรปที่ออกมาสู่ผู้ฟังก็มีมากยิ่งขึ้น บางเพลงสามารถสร้างกระแสอย่างให้กับสังคมได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ดังจะเห็นได้จากบทเพลง “ราตรีสวัสดิ์” ผลงานของณัฐภูมิ ศรีหมอก หรือ กอล์ฟ ฟักกลิ้ง ฮีโร่ ที่สร้างปรากฏการณ์ให้ผู้คนในสังคมได้ตื่นรู้เกี่ยวกับสถานการณ์ความรุนแรงในชายแดนใต้ เป็นต้น เพลงแรปที่มีเนื้อหา

ลุ่มลึกละเอียดสะท้อนจิตใจผู้ฟังได้ไม่ต่างจากงานประพันธ์ชนิดอื่น และการสร้างอารมณ์สะท้อนใจนี้ ก็จัดเป็นองค์ประกอบอย่างหนึ่งของคุณลักษณะที่เรียกว่า “วรรณศิลป์” ซึ่ง สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา (2549: 2) กล่าวเกี่ยวกับภาษาวรรณศิลป์ สรุปได้ว่า การใช้ภาษาอย่างประณีตงดงามเป็นพิเศษเพื่อสื่อสารอารมณ์อันลึกซึ้งนั้นเป็นสิ่งที่มิอยู่ในวรรณคดีของทุกชาติ การพรรณนารายละเอียดของความรู้สึกหรือใช้สัญลักษณ์กล่าวแทนเพื่อให้เข้าใจนั้น เป็นกลไกของศิลปะการใช้ภาษาที่มีมาอย่างช้านาน และในเมื่อเพลงแรปมีลักษณะทางวรรณศิลป์ ก็ย่อมเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งในการสื่อสารกับผู้คนในสังคมได้ไม่ต่างจากวรรณกรรมประเภทอื่น

เพลงแรป : ภูมิหลังและที่มา

เพลงแรป (Rap) เป็นแนวดนตรีตะวันตกประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะตัวถือเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมฮิปฮอป (Hip-Hop Culture) จึงมีผู้เรียกแนวเพลงนี้ว่า “เพลงฮิปฮอป” ด้วย แต่ถือเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องนักเพราะฮิปฮอป คือ วัฒนธรรมองค์รวมทั้งหมด ที่มีเพลงแรปเป็นส่วนหนึ่งเท่านั้น โดยแรกเริ่มฮิปฮอปเป็นวัฒนธรรมของคนผิวดำ เริ่มต้นขึ้นมาในสถานะวัฒนธรรมใต้ดินของพลเมืองชั้นล่างในสังคมอเมริกันช่วงปี ค.ศ.1973 แล้วก้าวขึ้นมาบนดิน แต่ยังคงเป็นวัฒนธรรมกลุ่มย่อยอยู่ เพลงฮิปฮอปมีพัฒนาการเรื่อยมาจนได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง ขยายขอบเขตออกไปนอกกลุ่มคนผิวดำ ไปสู่คนผิวขาวและออกไปยังคนทั่วโลกจนถึงทุกวันนี้

การแรป คือ ลักษณะการร้องคล้ายกลอนหรือบทพูดประกอบใส่กับดนตรีที่ลงจังหวะ โดยเนื้อหามักมีความหมายและมีความคล้องจองกัน รวมทั้งเน้นที่การกำกับจังหวะ โดยใช้จังหวะกลองอิเล็กทรอนิกส์ และนักร้องเพลงแรปมักได้รับการขนานนามว่า “แรปเปอร์” (Rapper) แต่ด้วยพฤติกรรมการแสดงออกของแรปเปอร์ในยุคก่อนที่มีความเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาชญากรรม ทำให้คนทั่วไปมีความเข้าใจผิดเกี่ยวกับเพลงแรปว่าเป็นเพลงที่มีเนื้อหาไม่เหมาะสมตามไปด้วย จึงเป็นเหตุผลหนึ่งที่เพลงแรปไม่เป็นที่นิยม

เท่าที่ควร แต่ในยุคสมัยหลังนี้แร็ปเปอร์รุ่นใหม่ได้พยายามพิสูจน์ให้เห็นว่า การสร้างสรรค์เพลงแร็ปที่ดีนั้นไม่จำเป็นต้องยุ่งเกี่ยวกับสิ่งไม่ดีทั้งหลาย

สำหรับประเทศไทย เพลงที่นับว่าเป็นเพลงแร็ปเพลงแรกคือ เพลงสาวบางโพ ของ ดิเรก อมาตยกุล ที่มีการนำกลอนมาประกอบจังหวะดนตรี แต่ดนตรีในเพลงสาวบางโพนั้นไม่ใช่เพลงแนวฮิปปอป ใน พ.ศ. 2528 ได้มีเพลงหมูแข้งทอง ของปรีชา ศรีธัญรัตน์ ถือเป็นเพลงแร็ปตามรูปแบบของตะวันตกที่ออกมาสู่ผู้ฟัง ส่วน พ.ศ. 2536 ได้เกิดวงดนตรีฮิปปอปวงแรกของไทยคือวง TKO จากค่ายคีตา ก็ได้รับความนิยมจำกัด เฉพาะกลุ่มผู้สนใจวัฒนธรรมฮิปปอปเท่านั้น แต่ในช่วงระยะ 10 ปีหลังนี้ เพลงแร็ปและวัฒนธรรมฮิปปอปได้รับความนิยมมากขึ้น ส่วนหนึ่งจากการเปิดพื้นที่นำเสนอตัวตนบน www.youtube.com จึงมีศิลปินเพลงแร็ปหน้าใหม่ที่สร้างสรรค์ผลงานออกมาสู่ผู้ฟังได้อย่างกว้างขวางมากขึ้น มีการประกวดการแร็ปอย่าง “Rap is now”, “The Rapper” และ “Show Me The Money Thailand” ที่เปิดเส้นทางให้แร็ปเปอร์รุ่นใหม่ออกมาสู่ตลาดเพลง รวมถึงมีศิลปินเพลงแร็ปที่คร่ำหวอดอยู่ในแวดวงวัฒนธรรมฮิปปอปเป็นเวลานาน ได้สร้างผลงานออกมาจนเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เช่น โจอี้ บอย, ไทเทเนียม, บุดาเบลส, ดาจิเม, ฟักกลิ้ง ฮีโร่ เป็นต้น เพลงแร็ปจึงเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่องและกลายเป็นแนวเพลงที่ไม่ได้มีพื้นที่เพียงใต้ดินอีกต่อไป

เพลงแร็ป : ฉันทลักษณ์และรูปแบบเฉพาะ

ฉันทลักษณ์ของเพลงแร็ปนั้น คล้ายกับการแต่งคำประพันธ์ประเภทกลอน คือ มีการแบ่งเป็นวรรคหลัก 4 วรรค แต่การกำหนดจำนวนคำในแต่ละวรรคของเพลงแร็ปนั้นคล้ายกับคำประพันธ์ประเภทร่าย คือ มีตั้งแต่ 7 – 15 คำ โดยประมาณ ซึ่งท่อนแร็ปที่มีคำสุดท้ายคล้องจองกันจะเรียกว่า ไรม์ (Rhyme) ซึ่งคำนี้ พจนานุกรมฉบับออกซ์ฟอร์ด (Oxford Dictionary) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเหมือนกันของเสียง ระหว่างคำ

หรือจุดจบของคำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวลาจบวรรคของกลอน¹ รากศัพท์คำนี้มาจากภาษาอังกฤษในยุคกลาง ที่เขียนว่า rime จากภาษาละติน rithmus ซึ่งมาจากภาษากรีก rhuthmos ที่หมายถึง rhythm หรือจังหวะ ปัจจุบันคำสะกดที่เห็นเริ่มมีมาตั้งแต่ต้นศตวรรษที่ 17 ภายใต้อิทธิพลของคำว่า rhythm อันหมายถึงจังหวะนั่นเอง

ลักษณะสัมผัสคล้องจองของเพลงแรปมีลักษณะคล้ายบทกวีของชาวตะวันตก ที่นิยมให้คำสุดท้ายของวรรคมีเสียงที่เหมือนหรือคล้ายกันเป็นหลัก ซึ่งรูปแบบการแต่งเพลงแรปนั้นมีหลากหลาย แต่ที่ได้รับความนิยมมากในวงการเพลงแรปของไทยมี 3 รูปแบบ ดังนี้²

1. AAAA คือ คำสุดท้ายของทุกวรรค สัมผัสกันด้วยเสียงสระและตัวสะกดเดียวกันทั้งหมด

00000000000	00000000000
00000000000	00000000000

เช่น

ไม่เป็นไร *don't worry*
 เดี่ยวผมรอคุณอยู่ตรงนี้

ไปอยู่กับเขาให้เต็มที
 ไม่หนีไปไหนหรอก *baby*

(UrboyTJ. เพลงเคাঁก่อน-Rebound)

2. AABB คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 กับ 2 วรรคที่ 3 กับ 4 สัมผัสกัน แต่วรรคที่ 2 และ 3 ไม่ได้สัมผัสกัน

00000000000	00000000000
00000000000	00000000000

¹ Correspondence of sound between words or the endings of words, especially when these are used at the ends of lines of poetry.

² ปรับปรุงจาก. Cursedguy. (2559). อ่านแค่นี้ก็ขึ้นตอน คุณก็Rapได้.

<http://undergroundthailand.blogspot.com/2016/03/rap.html> .

เช่น

ในคืนที่คุณนอนหลับอยู่คนเดียว ทั้งหมดคือคืนเดียวกันกับเสียงปืนที่ดังเปลี่ยน
ของทหารต่อต้าน ข.จ.ก. ผู้ไม่ยอมให้ใครมาเผาโรงเรียนเผาตำรา สปช.
(ฟักกลิ้ง ฮีโร่. เพลงราตรีสวัสดิ์)

3. ABAB คือ คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับวรรคที่ 3 ส่วนวรรคที่ 2 ก็สัมผัสกับวรรคที่ 4

00000000000000	00000000000000
00000000000000	00000000000000

เช่น

เฮ้ยเดี๋ยวกูเล่นไม่ทันจะรีบไปไหน สงครามยังไม่จบกูยังต้องรบอีกพันครั้ง
มึงคิดว่ามึงรักเธอเท่าไร กูมากกว่าพันครั้ง
(โจอี้ บอย. เพลงร้ายก็รัก)

นอกจากรูปแบบสัมผัสที่ข้างต้นที่จะเห็นได้ถึงลักษณะสัมผัสตามแบบอย่างบทกวีตะวันตกแล้ว หากพิจารณาจากตัวอย่างที่ยกมาประกอบ จะพบว่าบางตัวอย่างมีการเล่นกับสัมผัสในแต่ละวรรคด้วย เช่น “สงครามยังไม่จบกูยังต้องรบอีกพันครั้ง” หรือการเล่นคำซ้ำ เช่น “ผู้ไม่ยอมให้ใครมาเผาโรงเรียนเผาตำรา สปช.” เป็นการสร้างสัมผัสที่เพิ่มจากรูปแบบเพลงแร็ปที่รับเข้ามา ซึ่งหลักการดังกล่าวนี้คล้ายกับหลักการประพันธ์ร้อยกรองไทยที่มีมาแต่โบราณ ที่มักจะมีการผูกสัมผัสในวรรคให้เกิดความคล้องจองมากขึ้นในแต่ละวรรค จะเป็นสัมผัสสระหรือสัมผัสพยัญชนะก็ขึ้นอยู่กับผู้แต่งที่จะสร้างสรรค์ขึ้นมา จากลักษณะที่กล่าวข้างต้นจึงทำให้เห็นความเป็นวรรณกรรมร้อยกรองของเพลงแร็ปที่มีรูปแบบคล้ายกับบทกวีตะวันตก และศิลปินไทยก็ได้นำรูปแบบการแต่งคำประพันธ์แบบไทยผสมผสานลงไปด้วย การศึกษาการใช้ภาษาเชิงวรรณศิลป์จากเพลงแร็ปจึงน่าจะช่วยให้เห็นรูปแบบการใช้ภาษาที่แตกต่างออกไป

ปูจ่าน ลองไมค์ : แรปเปอร์ล้านนา

หากจะกล่าวถึงศิลปินเพลงแรปที่มีชื่อเสียงในช่วงเวลานี้ หลายคนคงนึกถึงชื่อของ ปูจ่าน ลองไมค์ เป็นลำดับต้น ๆ ปูจ่าน ลองไมค์ (PMC) หรือ พิษณุ บุญยืน ปัจจุบันอายุ 30 ปี เป็นชาวเชียงราย มีงานประจำ คือ เป็นช่างซ่อมจานดาวเทียมอุปกรณ์ไฟฟ้า แต่ด้วยความรักในเสียงเพลงจึงพยายามสร้างโอกาสให้ตนเองจนเป็นที่รู้จักในนาม PMC เขาเป็นที่รู้จักมาจากเวทีการประกวด “อันเดอกราวน์ แร็ปสด” ที่มีการประชันร้องแรปบนเวทีที่ใคร่พิพากษารายกว่าเป็นผู้ชนะ ในส่วนที่มาของชื่อ คำว่า “ปูจ่าน” เป็นภาษาถิ่นภาคเหนือที่ใช้เรียกมัคนายกประจำวัด ส่วนคำว่า “ลองไมค์” มาจากมัคนายกก่อนที่จะพูดมักจะขอบททดสอบเสียงแล้วเอามือตบไมโครโฟนว่าใช้การได้หรือไม่ จึงใช้คำว่า “ปูจ่าน ลองไมค์” เป็นชื่อในวงการเพื่อจะได้ติดหูและเป็นแนวทางของตัวเอง เขาเป็นศิลปินเพลงแรปอีกคนหนึ่งที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา

ภาพที่ 1 ปูจ่าน ลองไมค์

ที่มา <http://music.sanook.com/2393505/>

เพลงที่ทำให้เขาเป็นที่รู้จักคือเพลง “ตราบธูรีดิน” ที่ผู้เข้าแข่งขันจากรายการ หน้ากากนักร้อง (The Mask Singer) คนหนึ่งได้นำไปร้องในรายการดังกล่าวจนโด่งดัง ทำให้ชื่อเสียงของ “ปูจ่าน ลองไมค์” เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ผลงานเพลงอื่นของเขากียัง

ได้รับความนิยมนำมาดัดแปลง เช่น “นางฟ้าจำแลง” “แลรักนิรันดร์กาล” จนทำให้มียอดจำนวนผู้ชมผู้ฟังผ่าน www.youtube.com มากกว่าร้อยล้านครั้ง เพลงของเขามีความโดดเด่นเรื่องการใช้ภาษาสละสลวย และอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นภาคเหนือที่ชัดเจน ทั้งสำเนียงและการใช้ศัพท์ภาษาถิ่น การร้องของเขาจะมีจังหวะ มีซำมีเร็วผสมกันไปซึ่งเป็นความเฉพาะตัวที่ไม่เหมือนนักร้องเพลงแร็ปคนอื่น ทำให้ผลงานที่ออกมาสู่สาธารณะของเขามีความโดดเด่นและน่าสนใจ

วรรณศิลป์ในเพลงแร็ปของปุ๊จ่าน ลองไม้ค้

ด้วยเหตุที่ปุ๊จ่าน ลองไม้ค้ มีรูปแบบการแต่งเนื้อเพลงที่เป็นเอกลักษณ์ และมีการสอดแทรกอัตลักษณ์ความเป็นท้องถิ่นภาคเหนือทั้งในเนื้อร้องและทำนอง ผู้ศึกษาจึงได้เลือกวิเคราะห์เพลงแร็ปของ ปุ๊จ่าน ลองไม้ค้ โดยเลือกศึกษาจากบทเพลงแร็ปบน www.youtube.com ในช่อง ปุ๊จ่าน ลองไม้ค้ ที่มีการเผยแพร่ตั้งแต่เดือนเมษายน ปี พ.ศ. 2558 ถึง เดือน มีนาคม พ.ศ. 2560 เนื่องด้วยเป็นช่วงเวลาที่ยอดวิวได้สร้างผลงานอย่างต่อเนื่อง จำนวน 8 เพลง ได้แก่ เพลงแลรักนิรันดร์กาล เพลงบ้านฉัน เพลงสะพานไม้ไผ่ เพลงต้องใช้มือ เพลงกับคำว่าเพื่อน เพลงย่นหว่างเลยไอ้สอง เพลงมณีในกลองแก้ว และเพลงวันนี้ต้องก้าว แต่เนื่องจากเพลงเมาดิบบาร์ตี้ ไม่มีเนื้อร้องท่อนแร็ปจึงไม่นำมาทำการศึกษาในครั้งนี้ โดยเลือกศึกษาวรรณศิลป์จากเนื้อเพลงทั้งหมด

การศึกษาลักษณะทางวรรณศิลป์ในครั้งนี้ จะศึกษาใน 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนระบบของภาษาและส่วนแสดงอารมณ์สะท้อนใจ โดยลักษณะทางวรรณศิลป์ที่จะศึกษาในครั้งนี้ ในส่วนระบบภาษาแบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. ระดับคำ ประกอบด้วย การสรรคำและการเล่นเสียง เล่นคำ
2. ระดับความ ประกอบด้วย การใช้ภาพพจน์ การใช้สัญลักษณ์

ส่วนต่อมาคือส่วนที่แสดงอารมณ์สะท้อนใจ คือ รสวรรณคดีไทย โดยรสในทางวรรณคดีจะเป็นผลมาจากการผสมผสานรวมกันของวรรณศิลป์ระดับคำและระดับความจนสร้างอารมณ์ ความรู้สึก ชาบซึ้ง สะท้อนใจให้กับผู้อ่าน ผู้ฟังได้ เหตุผลหลักใน

การศึกษาครั้งนี้ด้วยหลักการวิเคราะห์วรรณศิลป์ เนื่องด้วยลักษณะทางวรรณศิลป์เป็นสิ่งสำคัญที่วรรณกรรมพึงมี การประเมินคุณค่าในทางวรรณกรรมจึงต้องอาศัย “วรรณศิลป์” เป็นเครื่องมือที่จะพิจารณาผลงานนั้น ทั้งระดับคำและระดับความ เพื่อให้เห็นการสื่อสารความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และประสบการณ์ของผู้แต่งจากตัวภาษา รวมถึงการใช้รสในวรรณคดีไทย เป็นเกณฑ์ในการพิจารณาอารมณ์สะท้อนใจนั้น ก็เป็นสิ่งที่ จะช่วยให้การประเมินค่าด้านการสร้างอารมณ์ของผู้แต่งที่สื่อสารออกมา มีความชัดเจนมากขึ้นอันเป็นผลสืบเนื่องจากคำและความ

การวิเคราะห์วรรณศิลป์ (ระบบของภาษา) ในเพลงแรปของปู่จ่าน ลองไม้ค้ : ระดับคำ

เพลงของปู่จ่าน ลองไม้ค้ มีความโดดเด่นในเรื่องของการใช้คำอย่างมาก จากการใช้ภาษาในระดับคำ ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

การสรรคำ

การสรรคำ หมายถึง การเลือกใช้ถ้อยคำ นำมาร้อยเรียงให้เหมาะสมแก่เนื้อความ จนสามารถสื่อสารออกมาได้อย่างดีตามจุดประสงค์ของผู้สร้าง เมื่อพิจารณาลักษณะการสรรคำจากเพลงของปู่จ่าน ลองไม้ค้ พบว่าเพลงมีในกลองแก้ว และเพลงแลรักนิรันดร์กาล เป็นเพลงที่ปรากฏลักษณะดังกล่าวชัดเจนที่สุด

“แสงประกายแวววับจับตา เมขลาไยลิมแก้วดวงนี้เอาไว้
หากดวงดาราประดับฟ้าสดใส ดวงใจจึงผ่องอำไพเช่นแสงดาว เมื่อฉัน
มองดวงมณีจึงคล้ายมองดววยามราตรี แต่ฉันก็รู้สึกดีแม้ไม่เคยได้สัมผัส
ไม่ได้เชยเพียงได้ชมก็สุขสมในอุรา ปรารถนาได้เพียงมองเธอข้าง
เดียว....”

(เพลงมณีในกลองแก้ว)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นเนื้อเพลงบางส่วนที่ปรากฏลักษณะการสรรคำที่สวยงาม สละสลวย มาร้อยเรียงกันจนเป็นภาพพรรณนาที่กล่าวถึงความรักที่สูงส่งได้อย่างชัดเจน

นับตั้งแต่ “แสงประกายแวววับจับตา เมขลาไยลิมแก้วดวงนี้เอาไว้” ซึ่งคำว่า “แก้ว” ในที่นี้ผู้แต่งต้องการแสดงให้เห็นถึงความสูงส่งและงดงามของหญิงที่ตนรัก โดยใช้คำว่า “ดวงมณี” “ดวงดาว” “ดวงดารา” เป็นการเน้นย้ำลักษณะดังกล่าว นอกจากนี้ยังมีการใช้คำอื่นมาประกอบเพื่อเพิ่มความสละสลวย เช่น “ยามราตรี” “สุขสมในอุรา” “ปรารถนา” ทำให้เกิดภาพความงามที่ผู้แต่งต้องการนำเสนอชัดเจนยิ่งขึ้น

“...ถ้าหากว่ารักฉันนี้ดุจดั่งดอกบัวที่ผลิบาน
ภายในดินจึงสุกสันเหมือนจอมรรคผลเหมือนเจอนิพพาน แม้เธอเป็น
เจ้าเป็นนายฉันพร้อมพลีกายเป็นบริวาร เป็นแสงสว่างท่ามกลางใจตน
แม้ยามมืดมนในอนธการ หมู่ยักษ์หมู่มาร มีอาจย้วยให้หลงไหล
จักอยู่บำรุงทะนุจนชั่วอายุอสงขัย ถ้าหากประสงค์ใดที่เธอต้องการและ
เป็นเรื่องดี ประสงค์นั้นฉันจะกระทำให้เป็นไปตามกรรมวิธี บนบาทวิถิ
มีเธอให้เกี้ยวพา งดงามกว่าแคว้นแดนใดที่พี่ได้ไปได้เที่ยวมา มโนภาพ
ไม่มีขุนคเรงและเมื่อมีแสงกระทบตา จึงเห็นตัวสุเจ้าเป็นเหมือน
ของเฮานั่งเกี้ยวมา ถ้าหากว่ารักนี้มากกว่าโกศทรัพย์ และมันยังหา
ยากล้ำเหมือนเอดโพธิ์ดำซ่อนในสำรับ จึงหวงแหนและเก็บรักษาจะยิ่ง
กว่าม้าไพร่พลจอมทัพ จะเก็บไว้ให้อยู่ในใจแม้วันเดือนเคลื่อนไปคณา
นับ...”

(เพลงแลรักนิรันดร์กาล)

ตัวอย่างข้างต้นเป็นท่อนแรปจากเพลงแลรักนิรันดร์กาล จะเห็นได้ว่ามีคำที่ใช้ในเชิงกวีปรากฏอยู่มาก เช่น “ดุจดั่งดอกบัวที่ผลิบาน” “อนธการ” “อสงขัย” “ประสงค์” “บาทวิถิมีเธอให้เกี้ยวพา” “มโนภาพ” “โกศทรัพย์” “คณานับ” แสดงให้เห็นว่าผู้แต่งต้องการให้เพลงนี้มี “ความงาม” จากการสรรคำที่มีความหมายลึกซึ้งมาประกอบกัน ภาษาวิข้างต้นไม่ใช่ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารปกติทั่วไป ลักษณะการสรรคำข้างต้น

จึงแสดงให้เห็นได้ว่าผู้แต่งต้องการสื่อสารในระดับที่ลึกซึ้งมากกว่าการสื่อสารในระดับปกติ

นอกจากนี้ เพลงแลรักนิรันดร์กาล ยังมีการใช้คำภาษาถิ่นเหนืออย่างเด่นชัดที่สุด ดังตัวอย่าง

“ฝนยังคู้ฟ้า ปลายังคู้น้ำ น้องนางคนงามกู้อายแต้ว ฮักนั้
ฮักหลาย มั่นหมายบ่โรยรา เจ้าเป็นนางฟ้าหรือเทพิตาบนคอย โอ้เจ้า
หงส์ฟ้าแก้วตาจุพลอย บ่ฮื่อหลดล่อยให้ใครเซยชม ดอกกรักบ่ล่อยลมก็
สุขสมเหลือใด....

.....คำฮักน้อง กูบี้จักเอาไว้ในน้ำก็กลัวหนาว จักเอาไว้พัน

อากาศกลางหา

ก็กลัวหมอกเหมยซอนดาวลงมาคะลุ่ม จักเอาไปใส่ในวังช่วง
คุ่ม ก็กลัวเจ้าปะใส่แล้วลูเอาไปก็เลยเอาไว้ในอกในใจตัวชายบี้
จักห้อมันให้อะฮือฮือ ยามเป็นอนสะดั่งตื่นเหวว่า”

(เพลงแลรักนิรันดร์กาล)

ตัวอย่างข้างต้นแสดงอัตลักษณ์ผสมผสานความเป็นท้องถิ่น (hybrid Identity) ได้ชัดเจน โดยผ่านคำภาษาถิ่นเหนือที่ผู้แต่งได้เลือกสรรมาใช้ประกอบในเพลง เพลงนี้จึงสะท้อนให้เห็นการแสดงตัวตนอย่างหนึ่งที่ ปู่จ่าน ลองไม้ ได้แสดงออกมาจากคำเหล่านั้น ภาพการเกี้ยวพาราสีผู้หญิงที่ตนหมายปองของชายชาวล้านนาจึงฉายชัดจากเพลงนี้

ลักษณะการสรรคำอีกประการหนึ่งที่วิทยานิยมใช้กันมาตั้งแต่โบราณ คือ การใช้คำไวพจน์ เป็นการสื่อความหมายอย่างเดียวกันแต่ใช้คำที่หลากหลาย การใช้คำไวพจน์ในวรรณกรรมไทยเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความรอบรู้เกี่ยวกับคำของผู้แต่ง และสร้างความงดงามจากการใช้คำที่หลากหลายได้อย่างดี ซึ่งปู่จ่าน ลองไม้ มีการเลือกใช้คำไวพจน์ที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความสละสลวย ดังตัวอย่าง

“...ฝนยังคู่ฟ้า ปลายังคู่น้ำ น้องนางคนงาม กู้ภัยแด่กา ฮักนัก
ฮักหลาย มันหมายบโรยรา เจ้าเป็นนางฟ้าหรือเทพิตาบนดอย
ไอ้เจ้าหงส์ฟ้า แก้วตาจุพลอย บ้อ้อหลุดลอยให้ใครเซยชม ดอกรักกับ
ลอยลมก็สุขสมเหลือใด

ไม่ได้ต้องการที่จะเป็นตำนานรัก แต่ใจต้องการรักแค่เพียงได้
รักเจ้าเนิ่นนาน เมื่อได้พบพานกับแม่แรงคราญ จึงสานรัก ภายใจพร้อม
พลรักดีเพื่อเพียงได้รักเจ้าเนิ่นนาน....”

(เพลงแลรักนิรันดร์กาล)

จากคำตัวอย่าง จะเห็นได้ว่าผู้แต่งได้เลือกใช้คำไวพจน์ที่หลากหลายในการ
เรียกผู้หญิง ทำให้เพลงมีความสละสลวยงดงามจากชั้นเชิงในการเล่นคำ และน่าสนใจ
มากขึ้น นอกจากเพลงข้างต้น ยังพบการใช้คำไวพจน์ที่หมายถึงผู้หญิงในเพลงอื่นด้วย
ได้แก่ แม่โฉมตรู แม่มารศรี หนึ่งอนงค์ และยังปรากฏคำที่แปลว่านก ในเพลงสะพาน
ไม้ไผ่ ดังตัวอย่าง

“...ไม่ใช่ปักษีวิหค และไม่ใช่นกเหล่าสุกญา และจึงไม่อาจบิน
ข้ามสะพาน เหมือนในนิทานหงส์กับอิก้า...”

(เพลงสะพานไม้ไผ่)

นอกจากการสรรคำที่มีความไพเราะงดงามแล้ว ปู่จ่าน ลองไม้ค์ ยังมีการสรรคำ
รูปแบบอื่นที่เหมาะสมกับเนื้อหาและอารมณ์เพลง ดังตัวอย่าง

“...เธอบอกอยากได้ดอกไม้ แต่ฉันไม่อยากได้เลย
ไปซื้อคาปู เปลี่ยนชอบเปลี่ยนใช้ดไล้กรอง สาวเห็นแล้วมองเธอต้อง
คอยดู เวฟร้อยถอดเฟรมแล้วเด้อ อาร์มติดสติ๊กเกอร์ว่าไอเลิฟยู
ปาดเบาะแล้วหุ้มหนังใหม่ มันเก๋มันไ่กะแม่โฉมตรู...”

(เพลงยันหว่างเลยไอ้สอง)

ตัวอย่างข้างต้น จะพบว่าคำที่ผู้แต่งเลือกใช้ในเพลงนี้เป็นคำที่ใช้สื่อสารในระดับตนเอง และเป็นสำนวนภาษาแบบวัยรุ่น โดยเพลงนี้เป็นการกล่าวถึงชีวิตวัยรุ่นคนหนึ่ง ที่ตัดพ้อคนรักบอกเลิกเพราะพฤติกรรมส่วนตัวแต่ยังไม่รู้ตัว อารมณ์ของเพลงนี้เน้นความสนุกสนาน ถ้อยคำที่ผู้แต่งเลือกใช้จึงสื่อความให้เกิดความตลกขบขัน และจากตัวอย่างที่ยกมาจะพบศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการปรับแต่งรถจักรยานยนต์ ซึ่งเป็นกิจกรรมยอดนิยมของวัยรุ่นชายทั่วไป การสรรคำดังกล่าวมาช่วยให้ผู้ฟังเข้าถึงอารมณ์เพลงได้ดีขึ้น

การสรรคำเป็นคุณลักษณะสำคัญอย่างหนึ่งในการพิจารณาคุณค่าวรรณกรรม แต่ในสมัยโบราณกวีไทยนิยมสร้างผลงานด้วยภาษาที่งดงามอลังการเพื่อสื่อสารอารมณ์ที่ตนเองต้องการนำเสนอ ให้ออกมาอย่างผู้อ่านผู้ฟังได้รับรู้อย่างลึกซึ้ง และหากมีชั้นเชิงในการสรรคำมากก็ย่อมแสดงให้เห็นถึงความสามารถด้านภาษาของผู้แต่งมากเช่นกัน การสรรคำของปู่จ่าน ลองไม้คี่ ที่มีหลากหลายทั้งการสรรคำเชิงกวีสละสลวย คำภาษาถิ่น-เหนือ รวมถึงคำเฉพาะกลุ่ม ทำให้สะท้อนให้เห็นความรู้รอบ และความสามารถในการสรรคำได้เป็นอย่างดี ซึ่งคุณลักษณะเด่นด้านการสรรคำนี้เองที่ส่งผลให้ผลงานของปู่จ่าน ลองไม้คี่ เทียบชั้นกับวรรณกรรมประเภทอื่นได้

การเล่นคำและเล่นเสียง

สุจิตรา จงสถิตยวัฒนา (2549 : 22) กล่าวว่า การเล่นคำและเล่นเสียง หมายถึง การนำคำที่มีรูปหรือเสียงพ้องกันหรือใกล้เคียงกันมาเล่นในเชิงเสียงและความหมาย เพื่อสร้างให้เกิดความเสนาะไพเราะ ความลึกซึ้งของความหมาย และความเปรียบที่กระทบอารมณ์ผู้อ่าน ซึ่งเพลงของ ปู่จ่าน ลองไม้คี่ มีการเล่นคำและเล่นเสียงปรากฏอยู่ในทุกเพลง นอกจากให้เกิดความไพเราะแล้ว ยังทำให้การสื่อความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

“....พฤษภาอยู่ในกระถาง มันจึงวางห่างจากแสงอาทิตย์
กึ่งใบอาจไม่โสภา เพราะมีชายคาบังมันเกือบมืด แต่หากเรา
ประทับประคอง แล้วเราลองมองไปยังอีกทิศ แล้วมันก็พอเพียงเพื่อผุดผ่อง
เมื่อมีแสงส่องลอดมาแค่นิด...”

(เพลงสะพานไม้ไผ่)

“...เมื่อมองพราวที่อยู่ในพรหมก็สุขสมในอรุณัน แม่ไต่บ้าน
ดินบนโคลนก็สุขล้นในเพลานั้น หมายมองแม่มารศรีโอเมขลาที่อยู่ในฝัน
จักใคร่ได้ดวงจินดาโฉมโฉนเมฆามันช่างน่าชวน...”

(เพลงมณีในกล่องแก้ว)

“...อย่างน้อยก็เป็นที่เกิดเป็นที่กำเนิดที่ฉันได้โตมา ฉันเคย
โดนน้ำริมคลองแล้ววิ่งคะนองอยู่ริมคันนา ตะวันค่ำย่ำคัล้อยกลับบ้าน
หลังน้อยพร้อมปูปลา เป็นบ้านที่ทำจากไม้เหนือหวนขึ้นไปมุงด้วย
หญ้าคา...”

(เพลงบ้านฉัน)

จากตัวอย่างเนื้อเพลงของแต่ละเพลงที่ยกมานั้น จะพบว่ามีการเล่นเสียง
พยัญชนะต้นและเล่นเสียงสระปรากฏอย่างชัดเจน ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้เกิด “สัมผัส
ไพเราะ” อันเป็นรูปแบบพื้นฐานที่ทำให้เกิดความงามหรือวรรณศิลป์ในงานประพันธ์ไทย
มาช้านาน แต่สัมผัสไพเราะที่ปรากฏอยู่ในทศวรรคข้างต้นไม่ได้มีตำแหน่งแห่งที่ตายตัว
ดังเช่น โคลงกลอนโบราณ สัมผัสต่าง ๆ ในเพลงแรบของปู่จ่าน ลองไม้คี่ จึงเป็นความ
คล่องจองที่เพิ่มเติมเข้าไปจากรูปแบบเพลงเรบปกติ ให้มีลูกเล่นที่แพรวพราวจากการ-
เล่นเสียงพยัญชนะต้นและเสียงสระ รวมถึงการเล่นคำ ดังตัวอย่าง

“...อยู่กับหัวใจที่ไร้เงาทอง อยู่กับพี่น้องร่วมร้องเพลงกัน
แม้ไร้แสงไฟแต่ยังมีแสงจันทร์ สุขได้มีสำคัญสุขฉันที่บ้านเรา เงินทอง
ไม่ทดเทียม ฐานะไม่เฟื่องฟู...”

(เพลงบ้านฉัน)

“...ฉันขอมือเป็นเพื่อน แม่มือจะเปราะจะเปื้อน トラบไค
มือไหวมือเคลื่อนไหว ดีกว่าความรักที่ไหลที่เลื่อน...”

(เพลงต้องใช้มือ)

“...แบ่งปันรอยยิ้มและความห่วงใย ยิ้มให้กันเอาไว้เป็น
กำลังใจเติมเต็มให้แกกัน...”

(เพลงกับคำว่าเพื่อน)

จากตัวอย่างข้างต้น วรรณศิลป์ที่ปรากฏในประเด็นการเล่นคำ พบว่ามีการใช้คำซ้อนทำให้เกิดความงามทั้งเรื่องของเสียงและความหมาย การเล่นคำทำให้ผลงานที่ออกมามีความคมคาย ลึกซึ้ง สื่อสารอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกได้ชัดเจนขึ้น การเล่นคำเป็นลูกเล่นอย่างหนึ่งที่กวีไทยนิยมนำมาใช้ในการทำให้ผลงานดูมีชั้นเชิงมากขึ้น

วรรณศิลป์ระดับคำเป็นสิ่งที่ปรากฏชัดเจนในผลงานของ ปู่จ่าน ลองไม้ การใช้คำในการถ่ายทอดเรื่องราวของเขามีผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกที่ปรากฏออกมา เสียงของคำที่เลือกใช้ ก็ช่วยให้เกิดความไพเราะมากยิ่งขึ้น ชั้นเชิงในการเล่นคำและเล่นเสียงทำให้เพลงแร็ปของเขามีความเฉพาะตัว รวมถึงการเลือกใช้ภาษาถิ่นเหนือก็ยังสร้างความแตกต่างจากศิลปินแร็ปคนอื่น นอกจากนี้ ผลงานที่นำมาศึกษายังพบว่า ปู่จ่าน ลองไม้ ไม่ได้เลือกคำภาษาปากที่หยาบคาย หรือคำต้องห้าม (taboo words) ซึ่งถือเป็นลักษณะทั่วไปของการใช้ภาษาในเพลงแร็ป แม้บางเพลงจะเป็นเรื่องราวที่สอดคล้องกับชีวิตวัยรุ่นก็ตาม

การวิเคราะห์วรรณศิลป์ (ระบบภาษา) ในเพลงแร็ปของ ปู่จ่าน ลองไม้ : ระดับความ

ในการวิเคราะห์วรรณศิลป์ระดับความ เป็นการพิจารณาความงามอันสืบเนื่องจากการนำถ้อยคำมาร้อยเรียงกันอย่างมีชั้นเชิง โดยในถ้อยคำที่ผู้แต่งเลือกเพ้นมานั้น ต้องสามารถสื่อสารเรื่องราว ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก หรือสิ่งที่ผู้แต่งต้องการส่งไปยังผู้อ่าน ผู้ฟัง ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บทเพลงของ ปู่จ่าน ลองไม้ มีความคมคายลึกซึ้ง เหล่านั้นล้วนแฝงสารที่เขาต้องการสื่อแฝงอยู่มากมาย มีผลการศึกษา ดังนี้

การใช้ภาพพจน์

อรจิรา อัจฉริยไพบุลย์ (2560 : 13) กล่าวว่า ภาพพจน์ คือ (Figures of speech) คือ ศิลปะวิธีการใช้ถ้อยคำเพื่อเปรียบเทียบ สิ่งที่เป็นนามธรรมกับรูปธรรม

ให้เกิดเป็นภาพที่ชัดเจนขึ้นมาในใจผู้อ่าน ซึ่งภาพพจน์มีหลายประเภท สำหรับเพลงของ
ปู่จ่าน ลองไม้ค์ พบการใช้ภาพพจน์อยู่ 4 ลักษณะ ดังนี้

อุปมา คือ การใช้ความเปรียบเทียบ ให้สิ่งหนึ่งเหมือนอีกสิ่งหนึ่ง
โดยมักจะมีสองสิ่งที่มีลักษณะร่วมบางประการนำมาเปรียบเทียบ และมักพบคำสำคัญที่
แสดงการเปรียบเทียบร่วมด้วย เช่น เหมือน ดัง รวากับ เพียง เป็นต้น ดังตัวอย่าง

“...รูปโฉมของเธอดูนางฟ้า...มือเธอขาดความซื่อตรง
เหมือนมืออาภังที่ขาดน้ำชา...”

(เพลงต้องใจมีเ)

“...จึงไม่อาจบินข้ามสะพาน เหมือนในนิทานหงส์กับอิก...”

(เพลงสะพานไม้เ)

“...ฉันขอเติมเต็ม ให้กับคำว่าเพื่อน ดั่งดาวเต็มเดือนมอง
แล้วสุขใจ...”

(เพลงกับคำว่าเพื่อน)

“...เมื่อฉันมองดวงมณีจึงคล้ายมองดาวยามราตรี...”

“...ดวงดาราประดับฟ้าสดใส ดวงใจจึงผ่องอำไพเช่นแสงดาว...”

(เพลงมณีในกล่องแก้ว)

“...ถ้าหากว่ารักฉันนี้ดูดั่งดอกบัวที่ผลิบาน ภายในฉันจึงสุข
ล้วนเหมือนจอมรรคผลเหมือนเจอนิพพาน...”

“...มันยังหายากล้ำเหมือนเอดโพธิ์ดำซ่อนในสำหรับ...”

(เพลงแลร์กนินร์ดกาล)

การใช้อุปมาในเพลง ทำให้สร้างความเข้าใจให้กับผู้ฟังได้ง่ายขึ้น และการนำเอาสิ่งที่มีลักษณะร่วมกันมาเปรียบเปรยก็เป็นการทำให้ผู้ฟังสามารถเข้าถึงนัยยะ อารมณ์ความรู้สึกที่ปูจ่าน ลองไม้ค้ ต้องการสื่อสารกับผู้ฟังได้มากขึ้น

อุปลักษณ์ คือ โวหารที่เปรียบสิ่งหนึ่งเป็นสิ่งหนึ่ง มักใช้คำว่า เป็น คือ เท่า หรืออาจจะไม่มีคำแสดงการเปรียบก็ได้ ดังตัวอย่าง

“...เจ้าเป็นนางฟ้าหรือเทพิตาบนคอย...”

“...แม้เธอเป็นเจ้าเป็นนายฉันพร้อมพลกายเป็นบริวาร
เป็นแสงสว่างท่ามกลางใจตนแม้อยามมีดมนในอนธการ...”

(เพลงแลรักนิรันดร์กาล)

“...จึงเป็นสะพานไม้นั้นคง พร้อมผุพังลง ล่มลงคงคา...”

“...จึงเป็นสะพาน ที่ทอดยาว เหน็บหนาวไร้แสงดาวแสงไฟ
ไม้นั้นคง ลักเท่าไร จึงใช้ใจ สาดแสงเพื่อนำทาง...”

(เพลงสะพานไม้ไผ่)

อุปลักษณ์ เป็นรูปแบบการเปรียบเทียบอีกชนิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้สื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก ออกไปสู่ผู้ฟังได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น การใช้อุปลักษณ์ของ ปูจ่าน ลองไม้ค้ นอกจากสื่ออารมณ์และความรู้สึกแล้ว ยังแสดงให้เห็นความคิดสร้างสรรค์ในการนำสิ่งต่าง ๆ มาเปรียบเทียบกับ

อติพจน์ เป็นการกล่าวเปรียบเทียบในลักษณะเกินกว่าความเป็นจริง เพื่อนเน้นความรู้สึก

“...บ้านฉันมันกันดาร แต่เป็นวิมานที่อยู่ในญาณเกินจินตนา...”

(เพลงสะพานไม้ไผ่)

“...หม้อยักษ์หม่ามร มีอาจย้วยให้หลงไหล จักอยู่บำรุงทะนุจน
ชั่วอายุอสงขัย...”

“...บนบาทวิถี มีเธอให้เกี่ยวพา งดงามกว่าแคว้นแดนใดที่
ได้ไปได้เทียมมา...”

(เพลงแลรักนิรันดร์กาล)

“...และมือของฉัน ทำให้ขึ้นสวรรค์ทุกครั้งทุกครา...”

(เพลงต้องใช้มือ)

“...ฉันแบกความหวังเอาไว้บนไหล่ หอบกำลังใจจาก
ครอบครัวที่ฉันมี...”

(เพลงวันนี้ต้องก้าว)

ปูจ่าน ลองไม้ค์ ใช้อิตพจน์สื่อสารอารมณ์ ความรู้สึกให้ออกมาได้ชัดเจนด้วย
ถ้อยคำที่กล่าวเกินจริง ซึ่งกวีไทยก็มักใช้คุณลักษณะเดียวกันนี้ในการถ่ายทอดอารมณ์
และความสะเทือนใจโดยเฉพาะวรรณคดีนิราศ

ปฏิรูปพจน์ คือ การนำเรื่องราว เหตุการณ์ หรือพฤติกรรมของ
บุคคลที่รู้จักกันเป็นอย่างดีมากล่าวอ้างถึง เพื่อให้ผู้อ่าน ผู้ฟังเข้าใจได้มากขึ้น

“...ไม่ใช่ปักษ์ชีวิต และไม่ใช่คนเหล่าสุภณา และจึงไม่อาจ
บินข้ามสะพาน เหมือนในนิทานหงส์กับอ๊าก...”

(เพลงสะพานไม้ไผ่)

“...มหาดมะ คานธี นั้นเคยกล่าวไว้เรื่องอุปโลก ทรัพยากรที่
มีนั้นมันพอดีกับคนทั้งโลก แต่มันไม่เคยพอเพียงสำหรับบางคนที่มีใจ
โลภ...”

(เพลงกับคำว่าเพื่อน)

“...หากมหาสมุทรยังเกิดขึ้นได้จากร่องลำน้ธาร ความสุขเป่า
 หมายความสุขหลากหลาย มันจะเกิดขึ้นได้ถ้าเราชวนขยาย...”

(เพลงวันนี้ต้องดีกว่า)

แม้ว่าปฏิรูปพจน์ จะไม่ใช่ภาพพจน์ที่กวีไทยโบราณนิยมใช้ แต่ก็เป็นกลวิธีที่สร้างภาพให้เกิดจากถ้อยคำได้อีกรูปแบบหนึ่ง ที่สามารถสร้างความน่าเชื่อถือให้เกิดขึ้นจากการอ้างถึงได้

การใช้ภาพพจน์ที่ได้กล่าวข้างต้นทั้งหมดเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มักปรากฏในงานประพันธ์ไทย การที่ปูจ่าน ลองโม้ค หยิบเอาภาพพจน์มาประกอบสร้างในเพลง ส่งผลต่อพลังในการสื่อสารกับผู้ฟัง ทำให้เกิดความเข้าใจในอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกในใจผู้ฟังได้ชัดเจนขึ้นได้

การใช้สัญลักษณ์

อรจิรา อัจฉริยไพบุลย์ (2560 : 15) กล่าวว่า การใช้สัญลักษณ์ คือการใช้ถ้อยคำในการนำเสนอสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่มีคุณลักษณะหรือคุณสมบัติเหมือนกัน ร่วมกัน สอดคล้อง หรือสัมพันธ์กัน แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ สัญลักษณ์แบบแผนหรือสัญลักษณ์สากล (Traditional or Universal Symbols) และสัญลักษณ์ส่วนตัว (Private Symbols) ซึ่งในทางวรรณคดีไทยโบราณ สัญลักษณ์มักใช้มากใน “บทอศรจรย”³ ที่ต้องใช้สิ่งหนึ่งแทนสิ่งหนึ่งและสื่อความโดยนัย

เพลงของปูจ่าน ลองโม้ค ปรากฏสัญลักษณ์อยู่ในเพลงมณีในกลองแก้วชัดเจน นับตั้งแต่ชื่อเพลง “มณีในกลองแก้ว” มณีเปรียบได้กับผู้หญิง “กลองแก้ว” คือ สถานะของผู้หญิงที่ไม่อาจเอื้อมถึง งดงาม ห่างไกลจากตน นอกจากนี้ยังใช้ “ดวงจันทร์” “ดาว” “พรหม” มาเป็นสัญลักษณ์ความสูงส่ง งดงาม แต่ห่างไกล “เมขลา” “ดวงจินดา” แทนผู้หญิงที่หมายปอง ใช้ “แมงเม่า” แสดงความเจียมตน ยินยอมบินเข้าสู่ “กองไฟ” ซึ่งเป็น

³ บทอศรจรย คือ บทที่ว่าด้วยการร่วมรักกันของตัวละคร สัญลักษณ์จึงมักใช้ในการทดแทนสิ่งที่ต้องการกล่าวถึงแต่ไม่สามารถเอ่ยออกมาได้อย่างตรงไปตรงมา ในกระบวนการดังกล่าว

สัญลักษณ์แทนความทุกข์ร้อนเจ็บปวด “เท้าบนดินบนโคลน” แทนสถานะอันต่ำต้อยตัวเอง สัญลักษณ์ทั้งหมดที่ปรากฏเป็นสิ่งที่ผู้แต่งได้ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกจากมุมมองความรักที่ต่างขุ่นมัวมากขึ้น

“เพลงสะพานไม้ไผ่” เป็นอีกหนึ่งเพลงที่ปรากฏสัญลักษณ์ชัดเจน ตั้งแต่ชื่อเพลง ที่ผู้แต่งใช้ “สะพาน” เป็นสัญลักษณ์ของเส้นทางชีวิต และ “ไม้ไผ่” ก็แทนความไม่มั่นคงแข็งแรง แต่โดยธรรมชาติแล้ว ไม้ไผ่มีคุณสมบัติยืดหยุ่น สามารถทนทานต่อทุกสภาพอากาศ แต่เมื่อไม้ไผ่หลายลำมารวมกันก็สามารถใช้เป็น “สะพาน” ได้ และ “คลอง” ก็เป็นสัญลักษณ์ของอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะต้อง “ก้าวข้าม” การเลือกใช้สัญลักษณ์ “สะพานไม้ไผ่” เป็นการสื่อสารว่าแม้ความฝันจะห่างไกล และยากลำบาก แต่ถ้าหากมีความมุ่งมั่น อดทน เชื่อมั่นในความรักระหว่างกันก็จะสามารถก้าวผ่านความทุกข์ยากต่าง ๆ ด้วยกันได้

เพลง “ต้องใช้มือ” เป็นเพลงที่แฝงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศไว้อย่างน่าสนใจ ทั้งเรื่องการกล่าวถึง “โพไซดอน” ซึ่งเป็นชื่อของสถานบริการอาบอบนวดชื่อดังแห่งหนึ่ง และการ “ใช้มือ” โดยนอกจากใช้มือในการเช็ดน้ำตาแล้วยังมีการสื่อความให้ได้เห็นว่าใช้มือในการสร้างความสุขทางเพศให้ตนเองด้วย เช่น

“แต่มือสองมือและมือของฉัน ทำให้ขึ้นสวรรค์ทุกครั้งที่ทุกรา”

(เพลงต้องใช้มือ)

จากตัวอย่างการใช้สัญลักษณ์เบื้องต้นพบว่ามีทั้งสัญลักษณ์ส่วนตัวและสัญลักษณ์สากล แม้ในเพลงส่วนใหญ่จะใช้ในเชิงนามธรรม ที่ต้องตีความหมายของสิ่งที่กล่าวถึง ซึ่งผู้ฟังสามารถเข้าใจเจตนาในการสื่อสารของ ปู่จ่าน ลองไม้ไผ่ ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น กลวิธีดังกล่าวนี้สะท้อนให้เห็นความมีชั้นเชิงในทางการใช้ภาษาที่มีรูปแบบไม่ต่างจากวรรณกรรมประเภทอื่น

การวิเคราะห์วรรณศิลป์ (การแสดงอารมณ์สะท้อนใจ) ในเพลงแรปของ ปุ๊จ่าน ลองไมค์ : รสวรรณคดีไทย

ลักษณะวรรณศิลป์ระดับคำและระดับความทั้งหมดที่วิเคราะห์ข้างต้น เป็นสิ่งสำคัญที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์วรรณศิลป์ในระดับอารมณ์สะท้อนใจ นั่นคือ รสวรรณคดีไทย เพราะวรรณศิลป์ในทางวรรณกรรมจะเกิดขึ้นได้อย่างดีงาม ย่อมสืบเนื่องมาจากการเลือกใช้คำที่สวยงาม เหมาะสม นำมาร้อยเรียงกันเข้าจนสามารถสื่อความหมายที่ลึกซึ้ง จนเกิดอารมณ์ความรู้สึกมากมายนั่นเอง

บุญเกิด รัตนแสง (2550 : 129) กล่าวว่า รสวรรณคดี หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อตัวละคร หรือลีลาของเรื่องในตอนนั้น ว่ากันว่าวรรณคดีที่ดีย่อมมีการปรุงแต่งรสด้วยถ้อยคำจรรโลงใจ ทำให้ผู้อ่านเกิดจินตนาการหรือเกิดความคิดอ่าน หรือมีอารมณ์ร่วมหรือคล้อยตามหรือขัดแย้ง ปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดรสต่าง ๆ ในวรรณคดีย่อมมาจากวิเลือกใช้ถ้อยคำ ภาษา ลีลาในการแต่งเรื่อง จัดวางไว้ได้อย่างเหมาะสม ลีลาหรือท่วงทำนองจึงมีส่วนสำคัญยิ่งที่ก่อให้เกิดรส จินตภาพวรรณคดีเรื่องนั้นขึ้นได้

รสในวรรณคดีไทยเป็นเกณฑ์อย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับวรรณศิลป์โดยตรง เนื่องด้วยงานประพันธ์ที่มีวรรณศิลป์ย่อมมีเรื่องของอารมณ์ความรู้สึกปรากฏออกมาให้เห็นอย่างเห็นได้ชัดโดยผ่านคำและความที่ผู้แต่งได้สร้างสรรค์ขึ้น โดยรสในทางวรรณคดีไทยมี 4 ประเภท ได้แก่ เสาวรจนี นารีปราโมทย์ พิโรธวาทัง สัลลาปังคพิไสย สำหรับรสวรรณคดีไทยที่ปรากฏในเพลงแรปของปุ๊จ่าน ลองไมค์ เมื่อพิจารณาแล้วทั้ง 8 เพลง ปรากฏอารมณ์ของเพลงตรงตามรสวรรณคดีไทย ดังนี้

เสาวรจนี เป็นบทชมความงามของตัวละครในเรื่อง หมายถึงรวมถึงบทชมเมือง ชมรถ ชมธรรมชาติ ซึ่ง เพลงมณีในกลองแก้ว ปรากฏอารมณ์เพลงที่สื่อถึงการชมความงาม ความสูงส่งของผู้หญิงที่หมายปองได้อย่างชัดเจนที่สุด อันมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับการชมความงามในวรรณคดีไทยโบราณ เช่น

“...แสงประกายแวววับจับตา เมขลาใยลิ้มแก้ดวงนี้เอาไว้
หากดวงดาราประดับฟ้าสดใส ดวงใจจึงผ่องอำไพเช่นแสงดาว เมื่อฉัน
มองดวงมณีจึงคล้ายมองดาวยามราตรี แต่ฉันก็รู้สึกดีแม้ไม่เคยได้
สัมผัส ไม่ได้ซึ้งเพียงได้ชมก็สุขสมในอุรา ประารถนาได้เพียงมองเธอ
ข้างเดียว...”

(เพลงมณีในกล่องแก้ว)

เพลงบ้านฉัน เป็นเพลงที่มีการกล่าวถึงสภาพสังคมชนบท เป็นการชมความงาม
ของบ้านเมืองและทำให้รู้สึกได้ถึงความสุข สงบของกับชีวิตที่เรียบง่าย ลักษณะการชม
ความงามเช่นนี้พบได้ในวรรณกรรมปัจจุบันทั่วไป ดังตัวอย่าง

“...ฉันอยู่กับความเป็นจริงในสังคมของบ้านนอก ก็บอกจาก
ปากกันเลยไม่อายว่าชอบจนควายไปเข้าคอก ข้าวสารและปัจจัยสี่และ
สิ่งเหล่านี้ที่มีไว้ ย้อนหลังไม่กี่ปีบ่อน้ำดีๆ ยังมีใช้...”

(เพลงบ้านฉัน)

นอกจากนี้ยังมีเพลงอื่นที่ให้เกิด แง่คิดในเชิงบวกกับชีวิต ซึ่งนับว่าเป็นการชม
ความงามตามธรรมชาติของชีวิตมนุษย์ ได้แก่ เพลงวันนี้ต้องดีกว่า เพลงกับคำว่าเพื่อน
และเพลงสะพานไม้ไผ่ ดังตัวอย่าง

“...วันนี้ต้องดีกว่า ชีวิตต้องดีกว่า ดีกว่าวันวาน เพื่อก้าวสู่วัน
พรุ่งนี้ เมื่อใจยังมีรัก เมื่อนั้นยังมีแรง トラบดาวมิอับแสง トラบนั้นฉันยัง
สู้ไป トラบที่คนรักยังให้กำลังใจ トラบนั้นมีหวานไหว จะทำวันนี้ให้ดีกว่า
...”

(เพลงวันนี้ต้องดีกว่า)

“...เพื่อเพื่อนฉันก็เต็มทีนะ เติมเต็มกับคำว่าเพื่อนนะ เพื่อ
เพื่อนฉันก็เต็มทีนะ เติมเต็มคำว่า เพื่อนฉันขอเติมเต็ม ให้กับคำว่าเพื่อน
ดั่งดาวเติมเดือนมองแล้วสุขใจ แบ่งปันรอยยิ้มและความหวังใย ยิ้มให้
กันเอาไว้เป็นกำลังใจเติมเต็มให้แก่นั่น...”

(เพลงกับคำว่าเพื่อน)

“...จะเหลื้กคอรนกรรตม่ม่เ่ สสรอ้นดเ่ท่ทอชอ้คอ้ง ลอ้ว
ล่อเร่ยกว่อสะพอน ถอเรอต้องกรอชอ้ดงอ้จออง ทอกว่อที่เรอนอ้ยอ้ง
กม่บอ้งว่นฟอคะนออง สะพอนม่ม่เ่ สองเรอ ยอ้งกว่อไป สองอ้จ หน่งผ่นม่
ย่อทอ...”

(เพลงสะพานม่ม่เ่)

เสอวรจณเ่ที่ปรอกรอฐทอ้งหมดจอกรเพลงม่ม่เ่เพ่ยงกรอชมควอมงอมของคน สอถนที่
ล่อสกอพอแวดล่อม อ้นส่งผลอ้เกอิดอรอมณควอมรู้สอ้กที่ดอ้ ตามออย่างวรรณกรรมทอ้งไป
เทอ่นอ้ แต่ยอ้งปรอกรอฐกรอชอ้ชวนอ้ให้อ่นคณค่อของอ้วอ้ดอ้วอรอมณควอมรู้สอ้กอ้จอองบอวก ล่อ
สรอ้งควอมงอมที่เพ่นนอมธรรมอ้เกอิดกบเพลงอ้อกอ้วย

นารอปรอโมทยอ เพ่นบอทอ้อ้วล่อศรแสดงควอมรอกอ้อกน บอ
อ้ออ้ลอมบอฏอ้ลอม เกอียวพอรอสอ้กน อ้จวรรณคดอ้ทอโยบอรอณกม่กอ้อ้วอ้หารล่อค่ออ้ลงกรอมา
ร่อยเร่ยงกนจอนทอ้ให้อ้ออ้อนสอ้ม่ฝ่อสอ้ดอ้ลอ้งเรงปรอรณนอ้เกอิดอ้อน เพลงที่ปรอกรอฐอรอมณเพลง
ตรงกบสรวรณคดอ้นารอปรอโมทยอ คอ้ เพลงล่อรอกนอ้รนดรอ้กาล เนื่องอ้วยเพ่นเพลงที่แสดง
ควอมรอก ควอมปรอรณนอ้ที่จ่อสมอ้วงกบอ้ออ้หอญอ้ที่ดอ้นหมอโยบอ้งอ้วยอ้อยค่ออ้อนงดองอมล่อ
เด่นชอ้ด เพลงนอ้จอ้งน่อจะดอ้รอ้บอ้อธอ้พลมอจอจวรรณคดอ้ทอโยบอรอณอ้วย ดอ้งอ้วยอ้อย

“...ผ่นยอ้งค่อฟอ ปลออยอ้งค่อนอ้ นอ้อองนองคณนอวมอ้อ้ออ้วยดอ้กอ้อ อ้อก
นอ้กอ้อกหลออย มอ้นหมอโยบอโรยรอ

อ้ออ้เจอ้เพ่นนองฟอหรือเทพอธอ้ดอบนดออย อ้ออ้เจอ้หงสอ้ฟออ้วอ้วดอจ

พลอย

บ่ื่อหลุดลอยให้ใครเซยชม ดอกกรักปลอยลมก็สุขสมเหลือใจ
ผีเสื้อได้ดอมดมก็สุขล้นในหัวใจ

ไม่ได้ต้องการที่จะเป็นตำนานรัก แต่ใจต้องการรักแค่เพียงได้
รักเจ้าเนิ่นนาน

เมื่อได้พบพานกับแม่นงคราญจึงสานรัก กายใจพร้อมพลี
ภักดีเพื่อเพียงได้รักเจ้าเนิ่นนาน...”

(เพลงแลรักนิรันดร์กาล)

พิโรธวาทัง เป็นบทที่ตัวละครแสดงการตัดพ้อ ต่อว่า แสดงความ
โกรธออกมาในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเพลงย่นหว่างเลยไอ้สอง เป็นเพลงที่แสดงอารมณ์ขุ่น
เคือง ตัดพ้ออย่างชัดเจน จึงสามารถจัดอยู่ในรสนวนคติพิโรธวาทังได้ แต่อารมณ์โกรธ
ของเพลงนี้เจือด้วยความตก และวรรณกรรมไทยปัจจุบันก็ปรากฏตัวละครแสดงความ
โกรธแต่สร้างความขบขันให้ผู้อ่านอยู่ทั่วไปด้วย

“....พลาดแล้วที่บอกเลิกพี่ เพราะความเจ็บนี้พี่เริ่มจะชิน ถ้า
น้องนั้นจะบอกเลิกพี่ แล้วหลังจากนี้ใครจะเกะน้องกิน ถ้าน้องนั้นจะ
รักกับพี่ เดี่ยวบอกแม่พี่ให้ไปขายที่ดิน จะเลิกกับพี่ทำไม นะไม่เข้าใจ
ไม่เข้าใจจริง ๆ โอ้ย ไอ้สอง บอกพี่ว่าพี่ไม่ติตรงไหน ทำไม่ผู้หญิงถึง
ทิ้งพี่ไป ไอ้สอง พี่ไม่ติตรงไหน โอ้ย ทั้งพี่ทำไมเนี่ย ลองถามใจของเธอ
ว่าด้วยเหตุอันใด ทำไมเธอทิ้งฉันไป ให้จำเอาไว้เธอ...”

(เพลงย่นหว่างเลยไอ้สอง)

สลลปังคพิไสย เป็นบทที่แสดงอารมณ์เศร้าโศก เสียใจ อาลัยรัก
ซึ่งเพลงต้องใช้มือ เป็นเพลงที่ปรากฏอารมณ์ความรู้สึกเสียใจ เสียตาย กับเหตุการณ์ที่
ไม่เป็นดังที่ตนคิด การถ่ายทอดอารมณ์โศกเศร้านี้ในวรรณกรรมไทยมักมีการพรรณนา
ออกมาให้ผู้อ่านเห็นการแสดงอาการ เพลงนี้จึงจัดอยู่ในรสนวนคติไทยสลลปังคพิสัย
ได้ ดังตัวอย่าง

“....เธอมีแฟนอยู่แล้ว แล้วทำไม เธอไม่บอกกันสักคำ คนใจ
ดำ ทำได้ไง ปล่อยให้ต้องใช้มือปาดน้ำตา...”

(เพลงต้องใช้มือ)

การนำเอาบทเพลงแรปของปูจ่าน ลองไมค์ มาวิเคราะห์การสื่อสารทาง
อารมณ์ด้วยวรรณคดีไทย ทำให้เห็นว่าเพลงทั้งหมดมีลักษณะการสร้างอารมณ์
สะท้อนใจตามแนวทางวรรณกรรมวรรณคดีไทยปะปนอยู่ การสื่อสารอารมณ์ ความรู้สึก
ให้กระทบจิตใจผู้ฟังได้นั้นเป็นคุณลักษณะที่วรรณกรรมพึงมี และเพลงแรปของปูจ่าน
ลองไมค์ ก็ปรากฏคุณลักษณะดังกล่าวนี้เช่นกัน สะท้อนว่าแท้จริงแล้ว พลังของภาษาเมื่อ
หลอมรวมกับพลังความคิดสร้างสรรค์ ย่อมก่อให้เกิดความงดงามจรโลงใจได้ไม่ต่างกัน
แม้ว่าเพลงแรปจะไม่ได้ใช้คำจำนวนมากเหมือนเรื่องสั้นหรือนวนิยาย แค่คุณค่าก็ไม่ได้
ด้อยไปกว่าวรรณกรรมประเภทอื่น

บทสรุป

จากการวิเคราะห์คุณลักษณะทางวรรณศิลป์ทั้งหมด บทเพลงของปูจ่าน
ลองไมค์ มีคุณลักษณะทางวรรณศิลป์ปรากฏอยู่ทุกเพลง บางเพลงโดดเด่นเรื่องการใช้คำ
บางเพลงมีการแสดงชั้นเชิงทางภาษาในการสื่อความ รวมถึงมีการแสดงอารมณ์สะท้อน
ใจที่หลากหลายรูปแบบ การสร้างเพลงแรปของ ปูจ่าน ลองไมค์ ก็ไม่ได้แตกต่างจากการ
สร้างผลงานวรรณกรรมประเภทอื่น เพราะกลวิธีการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์เป็น
คุณลักษณะที่ต้องปรากฏในวรรณกรรมทุกประเภท ซึ่งลักษณะวรรณศิลป์ก็ปรากฏอยู่ใน
ผลงานเหล่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการสรรคำที่มีทั้งภาษาเชิงกวี ภาษาถิ่นเหนือ หรือศัพท์
เฉพาะกลุ่ม การเล่นเสียงเล่นคำที่มีการสัมผัสพยัญชนะ สระ คำซ้อน คำไวพจน์ การสื่อ-
ความที่มีการใช้โวหารภาพพจน์หลากหลายรูปแบบ ใช้สัญลักษณ์ที่ต้องตีความในเชิงลึกลงไป
รวมถึงปรากฏลักษณะอารมณ์สะท้อนใจที่ตรงกับรสในทางวรรณคดีไทยอีกด้วย แม้เป็น
การถ่ายทอดออกมาในรูปแบบของเพลงแรป แต่คุณค่าความงามของภาษาก็ยังคงปรากฏ

อยู่ คุณลักษณะทั้งหมดนี้ยังสะท้อนถึงความเป็นกวีในตัวตนของ ปู่จ่าน ลองไมค์ ได้อีกด้วย

แม้ว่าเพลงแรปเป็นแนวเพลงที่มีต้นกำเนิดจากวัฒนธรรมตะวันตก แต่ไทยก็รับเอารูปแบบของเพลงแรปเข้ามา โดยประยุกต์ให้เข้ากับสิ่งที่มีอยู่เดิมคือการสร้างสรรค์ผลงานด้วยภาษาอย่างมีชั้นเชิงลีลา ลุ่มลึกและงดงามทั้ง เสียง คำ ความหมาย ลักษณะทางวรรณศิลป์ที่ปรากฏออกมาจากเพลงแรปที่ได้ศึกษานี้ ยังแสดงถึงคุณค่าความเป็นวรรณกรรมของเพลงแรปอีกด้วย สะท้อนให้เห็นว่าพลังของภาษายังคงมีอานุภาพเสมอหากเลือกใช้อย่างสร้างสรรค์ นอกจากสร้างความบันเทิงแล้ว เพลงแรปก็สามารถทำหน้าที่ส่องสะท้อนภาพผู้คน สังคม เหตุการณ์และยุคสมัยได้ไม่ต่างจากวรรณกรรมประเภทอื่น

บรรณานุกรม

เจตนา นาควัชร. (2542). **ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :สยาม. ทีวีบูรพา. (2560). **คนค้นคน ตอน ปู่จ่าน ลองไมค์**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <http://tvburabha.com/program/view/3619> .

ธเนศ เวศร์ภาดา. (2549). **หอมโลกวรรณศิลป์**. กรุงเทพฯ : ปาเจรา.

บุญเกิด รัตนแสง. (2550). **เกร็ดวรรณคดี**. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

ปู่จ่าน ลองไมค์. (2560). **วันนี้ต้องก้าว**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=fYZF8ldWgoY>

_____. (2560). **มณีในกล่องแก้ว**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=62cXFSoZDBI>

_____. (2560). **ยันทว่างเลยไอ้สอง**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=LOqaWR6l8cg>

_____. (2559). **กับคำว่าเพื่อน**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=YGJZ6ZxsSFA>

- ปูจ่าน ลองไมค์. (2559). **ต้องใช้มือ**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก https://www.youtube.com/watch?v=CZ22_KO2sqw
- _____. (2559). **สะพานไม้ไผ่**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <https://www.youtube.com/watch?v=6ihtFBLl4dl>
- _____. (2558). **แลร์กนินร์ดกาล**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก https://www.youtube.com/watch?v=xlU_o3vsTt4
- มะนาว. (2560). **ประวัติ แนวเพลงฮิปฮอป ฮิปฮอปกับแร็ป ต่างกันอย่างไร?**. สืบค้นเมื่อ 2 กันยายน 2561. จาก <https://maanow.com/วัฒนธรรม-474-ประวัติ-แนวเพลงฮิปฮอป>
- рінฤทัย สัจจพันธุ์. (2557). **วรรณศิลป์ในวรรณคดีไทยที่ได้รับยกย่องจากวรรณคดีสโมสร. พุทธศักราช ๒๔๕๗ – ๒๔๖๗ สิบปีนั้น วรรณคดีสโมสร**.
 ขอนแก่น : ขอนแก่นการพิมพ์.
- สุจิตรา จงสถิตย์วัฒนา. (2549). **เจมจันท์กังสดาล ภาษาวรรณศิลป์ในวรรณคดีไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรจิรา อัจฉริยไพบุลย์. (2560). **อรจิราวิชาการ: ศิลปะการอ่านวิจารณ์วรรณกรรม**.
 พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Cursedguy. (2559). **อ่านแค่มือกี่ขั้นตอน คุณก็ Rap ได้**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561. จาก <http://undergroundthailand.blogspot.com/2016/03/rap.html>.
- Oxford University. (2018). English Oxford living dictionary. **Rhyme**.
 Retrieved in 1 December 2018
 from. <https://en.oxforddictionaries.com/definition/rhyme?>
- The Journal of HipHop Thai study. (2560) **PMC**. สืบค้นเมื่อ 20 สิงหาคม 2561 จาก <https://www.projecthiphop.org/>